

KÚRIA

Bhar.I.1170/2013/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év január hó 7. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hivatalos személy által kötelességszegéssel elkövetett vesztegetés büntette és más bűncselekmény miatt indult büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 6.Bf.341/2012/16. számú ítéletének **I. rendű vádlottra** vonatkozó részét megváltoztatja,

a vádlott cselekményeit társtettesként elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntettének [Btk. 294. § (1) bek., (3) bek. aa) alpont],
ittas állapotban elkövetett járművezetés vétségének [Btk. 236. § (1) bek.], és
egyedi azonosító jellel visszaélés büntettének [Btk. 347. § (1) bek. a) pont] minősíti;

a vele szemben kiszabott szabadságvesztést 3 (három) évre súlyosítja azzal, hogy azt börtönben kell végrehajtani és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben a másodfokú ítélet I. rendű vádlottat érintő részét helybenhagyja azzal, hogy a Budapest Környéki Törvényszék 10.B.97/2011/20. számú ítéletéből mellőzi azt a rendelkezést, miszerint az I. rendű vádlott elkövette a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértését, valamint az e szabálysértés miatt vele szemben pénzbírságot kiszabó, továbbá a pénzbírság átváltoztatására, illetve a pénzbírság közérdekű munkával való megváltásának lehetőségére vonatkozó rendelkezést.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Budapest Környéki Törvényszék a 2012. június 6-án kihirdetett 10.B.97/2011/20. számú ítéletében I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett vesztegetés büntetében [1978. évi IV. törvény 250. § (1) bek., (3) bek. I. fordulata] és ittas járművezetés vétségében [1978. évi IV. törvény 188. § (1) bek.]; ezért őt halmazati büntetésül három év hat hónap börtönbüntetésre, négy év közügyektől eltiltásra és egy év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte, emellett a rendőri foglalkozástól végleges hatállyal eltiltotta; ugyanakkor a vádlottat az ellene egyedi azonosító jel meghamisításának büntetnének [1978. évi IV. törvény 277/A. § (1) bek. a) pont] vádja alól felmentette. A bíróság megállapította, hogy az I. rendű vádlott elkövette a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértését [218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 54. § (1) bek.] is, ezért őt 25.000 forint pénzbírsággal sújtotta. Rendelkezett arról, hogy a kiszabott pénzbírságot meg nem fizetése esetén napi 5.000 forintként egy-egy napi elzárásra kell átváltoztatni, továbbá kioktatta a vádlottat arra, hogy a pénzbírságot közérdekű munkával miként válthatja meg.

A kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2013. június 5. napján meghozott ítéletében I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki egyedi azonosító jel meghamisításának büntetében [1978. évi IV. törvény 277/A. § (1) bek. b) pont] is, és a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést két év hat hónap börtönbüntetésre enyhítette, valamint mellőzte a végleges hatályú rendőri foglalkozástól eltiltást.

A Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítélete ellen az ügyész az I. rendű vádlott terhére a büntetés súlyosítása érdekében, míg a vádlott védője a tárgyalási jegyzőkönyvben nem rögzített és így abból meg nem állapítható okból, de nyilvánvalóan a vádlott javára másodfellebbezést jelentett be.

A Legfőbb Ügyészség az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi fellebbezést pedig alaptalannak találta. Indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján változtassa meg, az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést súlyosítsa, és a vádlottat tiltsa el végleges hatállyal a rendőri foglalkozástól, továbbá mellőzze a

közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértése kapcsán az elkövetésére, a pénzbírság kiszabására és a kiszabott pénzbírság átváltoztatására vonatkozó ítéleti rendelkezéseket (BF.1719/2013/1.).

I. rendű vádlott védője a másodfellebbezést annak írásbeli indokolásában a büntetés enyhítése érdekében tartotta fenn. Álláspontja szerint a vádlott javára enyhítő körülményként értékelendő a jelentős időmúlás, továbbá az, hogy három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Emellett kifejtette, miszerint súlyosító körülményként nem értékelhető az, hogy a rendőr által elkövetett korrupciós bűncselekmény a rendőrségbe vetett bizalom csökkenéséhez vezethet, mivel a vádlottat hivatalos személyi minőségében elkövetett bűncselekménye miatt vonták felelősségre; így terhére súlyosító körülményként kizárólag a kettőnél több cselekmény halmazata és a társtettesi elkövetés értékelhető.

Ennek alapján az I. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését és a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztését indítványozta.

Az ügyben a Kúria a Be. 393. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a Legfőbb Ügyészség képviselője a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta.

I. rendű vádlott védője felszólalásában - fenntartva a fellebbezés indokolásában kifejtetteket - védence időközben megromlott egészségi állapotának enyhítőkénti értékelését is kérte, és ennek alátámasztására orvosi igazolást csatolt.

A Be. 386. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az ügyész és a védő fellebbezési joga a másodfokú határozattal szemben megnyílt, fellebbezésük joghatályos, így a harmadfokú eljárást a Kúria lefolytatta.

Ennek során a Be. 387. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítéletét az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül, és megállapította, hogy az eljárási törvény rendelkezéseit mind az első-, mind a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta, indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett, mérlegelési tevékenységéről ellenőrizhető módon számot adott.

A Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét I.

rendű vádlott tekintetében megalapozottnak találta, és az abban megállapított tényállást eljárásában irányadónak tekintette.

Ezt a tényállást a Kúria túlnyomó részt ugyancsak megalapozottnak találta, azt azonban az iratok alapján – a Be. 388. § (2) bekezdésére figyelemmel – kiegészíti az alábbiakkal:

I. rendű és II. rendű vádlottak 2011. január 13-án, mint a ... járőre és járőrvezetője, járőrszolgálatot láttak el (Pestvidéki Nyomozó Ügyészség Nyom. 689/2000. számú nyomozati irata 97. sorszám).

Ezt a szolgálatot a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1. §-ában meghatározott feladatok ellátása érdekében teljesítették, és így a Btk. 459. § (1) bekezdésének k) pontjára figyelemmel hivatalos személynek minősültek.

Az egyébként a bizonyítékok értékelésén alapuló, iratellenes megállapítást nem tartalmazó tényállás ezzel a kiegészítéssel immár maradéktalanul megalapozott, így azt a Kúria eljárásában irányadónak tekintette.

A másodfokú ítélet elleni ügyészi fellebbezés részben alapos, míg a védelmi fellebbezés alaptalan.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott a személygépkocsi rendszám táblájának a betűiről nagyrészt eltávolította a fekete festéket annak érdekében, hogy gyorsabban, illetve szabálytalan autópálya-használat esetén a kamerák felvételei alapján ne lehessen azonosítani a gépjárművet.

A gépjárműveken elhelyezett forgalmi rendszám a gépjármű jogszerű használatának hatósági regisztrációjához kötött feltétele, melynek célja az, hogy a gépjármű használata, forgalma nyomon követhető legyen. Az a vádlotti magatartás pedig, amelynek során a közlekedő gépjármű azonosíthatatlanná válik, éppen ezt az ellenőrizhetőséget hiúsítja meg.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla törvényesen vont le következtetést az I. rendű vádlott bűnösségére az egyedi azonosító jel meghamisítása büntettségében is.

A másodfokú ítélet meghozatala és a harmadfokú eljárás lefolytatása között új Büntető Törvénykönyv lépett hatályba. Mind a cselekmények elkövetésekor hatályos 1978. évi IV. törvény 2. §-a, mind pedig a jelenleg hatályos Btk. 2 §-ának (1)-(2) bekezdése szerint a cselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény alapján kell elbírálni, ha azonban a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Ezért a Kúriának a két törvény valamennyi vonatkozó rendelkezésének összevetése alapján kellett állást foglalnia abban, hogy az I. rendű vádlott cselekményeinek elbírálására melyik törvény rendelkezéseit kell alkalmaznia; melyik eredményez a vádlottra nézve kedvezőbb elbírálást a cselekmények jogi értékelése és a büntetőjogi joghátrányok alkalmazása kapcsán.

Az I. rendű vádlott terhére rótt valamennyi cselekmény mindkét törvény szerint bűncselekmény, büntetendőséget kizáró, illetve a vádlott büntethetőségét kizáró vagy azt korlátozó körülmény egyikre figyelemmel sem merült fel.

A vádlott terhére megállapított korrupciós bűncselekményhez kapcsolódó büntetés mindkét törvény szerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, és a forgalmi rendszámtábla meghamisítását is mindkét törvény három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. Az 1978. évi IV. törvény 188. § (1) bekezdésébe ütköző ittas járművezetés vétségének büntetési tétele egy évig, viszont a jelenleg hatályban lévő Btk. 236. §-ának (1) bekezdésébe ütköző ittas állapotban elkövetett járművezetés vétségének büntetési tétele két évig terjedő szabadságvesztés. Ez azonban a halmazati büntetés mértékét nem befolyásolja; az mindkét törvény szerint két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés.

Ugyanakkor nem változott az ittasan elkövetett járművezetés megítélése a véralkohol mértéke kapcsán; a vádlott szervezetében 1,56 g/l véralkohol-koncentráció volt, és ez mind az elkövetéskor hatályos büntető törvényhez kapcsolódó bírói gyakorlat szerinti 0,8 g/l mennyiséget, mind a jelenleg hatályos törvény szerinti 0,5 g/l koncentrációt jelentősen meghaladta.

Nem változott a végrehajtandó szabadságvesztés mellett kiszabható közügyektől eltiltás tartama sem.

A foglalkozástól eltiltás mindkét törvény szerint kiszabható végrehajtandó szabadságvesztés mellett.

A foglalkozástól eltiltás kiszabását azonban az 1978. évi IV. törvény - elkövetéskor hatályos - 56. § (2) bekezdése kötelezően előírta azzal az elkövetővel szemben, aki a közélet tisztasága elleni bűncselekményt foglalkozása felhasználásával, szándékosan követte el.

A 2013. július 1-jén hatályba lépett Btk. ezt a rendelkezést nem vette át, az nem tartalmaz a korrupciós bűncselekmények elkövetőjével szemben a büntetés kötelező kiszabására vonatkozó rendelkezést.

Emellett a Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013. (X. 14.) BK véleménye szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik, ezért megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására.

Az 1978. évi IV. törvény 43. §-ának a) pontja szerint a büntett miatt e törvény alapján kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani, melyből az elítélt a 47. § (2) bekezdése szerint akkor bocsátható feltételes szabadságra, ha annak legalább háromnegyed részét kitöltötte.

A hatályos Btk. a büntett miatt kiszabott szabadságvesztést szintén börtönben rendeli végrehajtani [Btk. 37. § (2) bek. a) pont], azonban a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét már nem a kiszabott szabadságvesztés fokozatához, hanem az elkövető bünygi előéletéhez igazodva határozza meg. Ennek értelmében akkor, ha az elkövető nem visszaeső, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap [Btk. 38. § (2) bek. a) pont].

Mint arra a Kúria Büntető Kollégiumának véleménye rámutatott, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének az új törvényi szabályozása - enyhébb elbírálás címén - alapot ad az új törvény alkalmazására.

E körülményekre figyelemmel az elkövetéskor hatályban volt 1978.

évi IV. törvénynél a hatályos Btk. a vádlottra nézve enyhébb elbírálást eredményez.

A Kúria ezért a Fővárosi Ítéltábla határozatát I. rendű vádlottra vonatkozó részében megváltoztatta, a vádlott cselekményeit a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadása büntetteként, a 236. § (1) bekezdésébe ütköző ittas állapotban elkövetett járművezetés vétségeként, és a 347. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő egyedi azonosító jellel visszaélés büntetteként minősítette.

Részben megalapozottnak találta a Kúria a Legfőbb Ügyészségnek a szabadságvesztés súlyosítását célzó fellebbezését is.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósághoz képest egy további, önmagában három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményben is megállapította Puskás József I. rendű vádlott bűnösségét. Miután az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék alapvetően helyesen vette számba és súlyuknak megfelelően értékelte a súlyosító és enyhítő körülményeket, a bűnösség körének bővülésére is tekintettel indokolatlan volt a Fővárosi Ítéltáblának az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztést enyhítő rendelkezése.

A Kúria osztja a védőnek azt az álláspontját, hogy bár a vádlott a korrupciós bűncselekményt ugyan foglalkozásának felhasználásával követte el, azonban ezt a cselekményt kizárólag hivatalos személy követheti el, azaz a kétszeres értékelés tilalmát sértené a hivatalos személyként eljáró rendőr e minőségének súlyosítókénti értékelése ennek a bűncselekménynek a kapcsán. Ugyanakkor azonban az I. rendű vádlott hivatásos rendőrként további két olyan bűncselekményt követett el, amelyek megelőzése, illetve megakadályozása éppen a rendőri szolgálatából és konkrét beosztásából fakadóan kötelessége lett volna, és amelyek így alkalmasak a rendőrségbe vetett közbizalom csökkentésére, és ez súlyosító körülmény.

Ezzel szemben enyhítő körülményként kellett értékelni javára az eljárás további elhúzódását, és az ebből fakadó, a vádlottnak fel nem róható időmúlást.

Bár a védő okiratokat csatolt a vádlott jelenlegi egészségi

állapotáról, azok értékelésére nem kerülhetett sor, miután bizonyításnak a harmadfokú eljárásban nincs helye [Be. 388. § (2) bekezdése].

A Btk. 81. § (2) és (3) bekezdésére figyelemmel a vádlottal szemben halmazati büntetésként két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés szabható ki.

Ugyan a Btk. 80. § (2) bekezdése szerint a határozott tartamú szabadságvesztés kiszabásánál a középértékből kell kiindulni, azonban a bűncselekmények elkövetése óta - a terhelten kívül álló okból - bekövetkezett időmúlásra és arra tekintettel, hogy gyermekei eltartásáról kell gondoskodnia, a Kúria a büntetési célok eléréséhez elegendőnek találta ennél rövidebb tartamú szabadságvesztés kiszabását is.

Ezért a fenti keretek között - a Legfőbb Ügyészség indítványának helyt adva - az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztését három évre súlyosította, amit a vádlottnak a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel börtönben kell letöltenie.

A Btk. 38. § (1) bekezdésére, valamint 38. § (2) bekezdésének a) pontjára figyelemmel a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjaként a büntetés kétharmad részének kitöltését határozta meg.

Nem találta emellett indokoltnak a mellékbüntetés súlyosítását, és nem bizonyult alaposnak a Legfőbb Ügyészség a foglalkozástól eltiltás kiszabása érdekében bejelentett fellebbezése sem.

Ebben az ügyben kétségtelenül tévedett a Fővárosi Ítéltábla, amikor az I. rendű vádlott esetében a foglalkozástól eltiltást mellőzte. Az 1978. évi IV. törvény hivatkozott 56. §-ának (2) bekezdése szerint a foglalkozásától el kellett tiltani azt, aki a közélet tisztasága elleni bűncselekményt foglalkozásának felhasználásával, szándékosan követte el.

E rendelkezés a bíróság számára nem adott mérlegelési lehetőséget; ezért a közélet tisztasága elleni bűncselekmény miatt az elkövetőt az ítéltáblának mindenképpen el kellett volna tiltania a foglalkozásának gyakorlásától.

A Kúria által alkalmazott - a harmadfokú eljárás időpontjában hatályos - Btk. azonban 2013. július 1. napját követően a bíróság megítélésére bízta annak eldöntését, hogy szükséges-e a foglalkozásának felhasználásával szándékos bűncselekményt elkövető személy eltiltása a foglalkozásától.

A Legfőbb Ügyészség által kifejtett azon - önmagában egyébként helyes - jogi álláspont pedig, miszerint a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 37/A. §-ának (1) bekezdés cb) pontja nem zárja ki azt, hogy a mentesítés beálltától számított tíz év elteltével a mentesült személlyel szolgálati viszonyt létesítsenek, nem alapozza meg azt, hogy a foglalkozástól eltiltást a Kúria kiszabja Puskás József I. rendű terhelttel szemben.

Emellett az sem vitás, miszerint a foglalkozástól eltiltás alkalmazása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az elkövető milyen, munkavégzésre irányuló jogviszony alapján gyakorolja a foglalkozását, így nem kizárt a Hszt. hatálya alá tartozó szervezetek hivatásos állományú tagjának foglalkozástól eltiltása sem. A Hszt. maga is számol ezzel a lehetőséggel, amikor akként rendelkezik, hogy a szolgálati viszony megszűnik a *szolgálati viszony keretében betöltött szolgálati beosztás ellátásához szükséges tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás alkalmazásával* [Hszt. 53. § g) pontja].

A Kúria azonban továbbra is helyesnek és irányadónak tekinti azt a kialakult bírói gyakorlatot, miszerint a büntető törvény szempontjából katonának minősülő elkövetővel szemben általában a szolgálati viszonyt vagy a rendfokozatot érintő büntetések - ideértve a közügyektől eltiltást is, amely a rendfokozat elvesztésével a szolgálati viszonyt is megszünteti - elegendőek, ezért foglalkozástól eltiltásra általában csak akkor kerülhet sor, ha a büntető törvény szerint katonának minősülő személy olyan, a polgári életben is hasznosítható többlet-végzettséggel, foglalkozással rendelkezik, amely túlmutat az adott fegyveres szerv kötelékében ellátott beosztásánál.

Önmagában tehát az nem a foglalkozástól eltiltás, hanem rendfokozatot vagy szolgálati viszonyt érintő büntetés kiszabására ad okot, ha egy rendőr vagy katona az elbírált bűncselekményt rendőrként vagy katonaként gyakorolt foglalkozása szabályainak megszegésével, illetve foglalkozása felhasználásával, szándékosan követi el.

Erre figyelemmel ennek a büntetési nemnek az alkalmazását a Kúria nem találta indokoltnak a vádlottal szemben.

A Budapest Környéki Törvényszék I. rendű vádlottat az ellene egyedi azonosító jel meghamisításának büntette [1978. évi IV. törvény 277/A. § (1) bek. a) pont] miatt emelt vád alól felmentette, és megállapította, hogy a vádlott elkövette a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértését. Ezért őt 25.000 forint pénzbírsággal sújtotta, rendelkezett arról, hogy a kiszabott pénzbírságot meg nem fizetése esetén elzárásra kell átváltoztatni, továbbá figyelmeztette a vádlottat arra, hogy a pénzbírságot közérdekű munkával megválthatja.

A Fővárosi Ítéltábla azonban a vádlottat bűnösnek mondta ki az egyedi azonosító jel meghamisításának büntetében is, ennek ellenére elmulasztott rendelkezni az első fokú ítéletnek a vádlott szabálysértési felelősségét megállapító és a vádlottal szemben emiatt jogkövetkezményeket alkalmazó rendelkezéseinek mellőzéséről.

Ezért ezt a Kúria pótolta.

A másodfokú ítélet egyéb rendelkezései törvényesnek bizonyultak, ezért a Kúria ítélete azokat nem érintette.

A Kúria ítélete a Be. 396. és 398. §-ain, a további fellebbezés kizárása az 588. § (4) bekezdésén, a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó figyelmeztetés pedig a 416. § (4) bekezdésének a) pontján alapszik.

Budapest, 2014. január 7.

*Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.
előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró*

A Fővárosi Ítéltábla 6.Bf.341/2012/16. számú ítélete a Kúria Bhar.I.1170/2013/6. számú ítéletében írt változtatással 2014. január 7-én jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

*Dr. Mészár Róza s. k.
a tanács elnöke*

A kiadmány hitelél:

AIné írnok